

POŽAR NA FARMI „ MALA BRANJEVINA „

16. rujna 2011. godine u popodnevnim satima dogodio se požar na farmi muznih krava , među poljoprivrednicima poznatoj po nazivu „ Mala branjevina „. Farma je smještena uz državnu cestu Osijek – Đakovo između mjesta Čepin i Vuka.

Zapalila se velika kamara sijena koja je , prema riječima zatečenih radnika buknila po cijeloj površini za 5 minuta. Nije ni čudo s obzirom na položaj kamare te smjer vjetra (jugoistočnjak brzine 2-3 m/sec.) koji je pomogao brzom širenju po cijeloj duljini ove zaista ogromne gomile hrane za 1200 muznih krava najviše kvalitete s 35 litara mlijeka po danu. Radi spoznaje veličine gorivog materijala treba reći da su krave ovu hranu trebale jesti cijelu slijedeću godinu. Dimenzije kamare su 100 x 30 x 10 m (cca 1100 tona). To je još jedna igra sudbine dobro poznata u našim krajevima – prvo te kazni priroda nezapamćenom sušom i sprži svaku zelenu vlat , a za preostalo se pobrine čovjek svojom nepažnjom. Naime, iako za vrijeme trajanja požara u slijedeća tri dana nije obavljen očevid, priča se među radnicima da je uzrok požara iskrenje iz električnog kabela. Isti je prvo oštećen uslijed nepažljive manipulacije strojem, a zatim nestručno popravljen. Nakon toga je uslijed kratkog spoja bacio iskre na sam početak kamare. Kabel su postavili radnici tvrtke „ Gradnja „ koji rade na izgradnji postrojenja za proizvodnju biogoriva. Dužine je oko dvjesto metara , a vezali su ga duljinom metalne nadstrešnice ispod koje je smješteno sijeno.

Smještaj kamare višestruko je povećao rizik od širenja požara na okolne staje , bazene sa kompostiranom slamom te još nekoliko kamara sa sijenom i slamom. Farma je inače odlično organizirana, moderna s dobro pozicioniranim objektima za potrebe života i rada na farmi. Tim stručnjaka koji je cijelo vrijeme bio na usluzi nama vatrogascima samo je povećavao dojam vrlo dobre organizacije. Vlasnik ove i mnogih drugih farmi je tvrtka „ Žito „ koja je preuzela većinu poljoprivrednih objekata i površina od nekadašnjeg IPK „ Ratarstvo – stočarstvo „, nadaleko poznatog poljoprivrednog giganta iz vremena socijalističke , masovne poljoprivredne proizvodnje.

Tvrtka se vrlo dinamično razvija te zaista puno ulaže u obnovu i osuvremenjivanje farmi , silosa , mlinova te modernizaciju ratarstva i ratarskih površina. Ipak, čini se da ih prestiže složenost tehnologija u odnosu na organizacijske , građevinske i tehničke mjere zaštite , jer im je to već treći uzastopni veliki požar koji je izazvan najvećim dijelom ljudskim greškama (požar na sušari u Valpovu , incident s gušenjem radnika u mlinu u Osijeku te ovaj požar na Maloj branjevini veliki su događaji u posljednje vrijeme koji su privukli interes stručne javnosti).

Vlasnici tvrtke trebaju više pozornosti pokloniti ovoj problematici kako bi spriječili nastavak ove crne serije incidenata .

Požar je dojavljen od strane radnika na farmi u 16,50 sati. Mobilizacijskim slijedom na požarištu su se vrlo brzo našli vatrogasci iz tri vatrogasne postrojbe (JPVP Grada Osijeka , DVD Vuka te DVD Beketinci). Oni uočavaju kritična mjesta i postavljaju prve mlazeve . To su kamara slame istih dimenzija sa sjeverne strane , kompostirana silaža u betonskim bazenima s južne te velika staja s kravama sa istočne strane od goruće kamare. Pet silosa za stočnu hranu , svaki kapaciteta oko 30 tona nalaze se uz samu goruću kamaru. Dva od njih su se već srušila uslijed djelovanja topline, a vatrogasci su cijelo vrijeme štitili preostala tri jednim mlazom. Da stvar bude složenija, radnici farme tražili su da se ispusti preostali sadržaj silosa. To im je omogućeno uz puno problema sa kontrolom emisije topline iz kamare. Nakon nekog vremena zapovjedio sam bacanje pjene srednje ekspanzije na taj dio kamare te smo na taj način omogućili radnicima lakši pristup silosima.

Vrlo brzo prepoznaju se problemi :

1. Nedostatak vode za gašenje požara i hlađenje susjednih objekata.
2. Nedostatak vatrogasaca i vatrogasne tehnike za gašenje.
3. Vatrogasci iz dobrovoljnih društava izuzetno su loše opremljeni zaštitnom opremom .
4. Vatrogascima iz dobrovoljnih društava nedostaje i radio stanica , a osim toga komuniciraju na 8. kanalu.

5. Razmak među vatrogascima uvjetuje velika površina koja se štiti u svim smjerovima u krug oko kamare te otežava komunikaciju i upravljanje snagama.

Ja se priključujem vatrogascima dosta brzo (desetak minuta nakon dolaska prvih snaga) , jer se u trenucima dojava nalazim u Đakovu.

Nakon kratkog razgovora s voditeljem intervencije, inače mladim diplomiranim inženjerom Goranom Ivkovićem , koji radi kao vatrogasac 18 godina u JPVP Grada Osijeka ,a posljednjih godina vrlo brzo napreduje u stručnom pogledu, zaključujem da se moramo organizirati kako bismo premostili većinu nabrojanih problema s kojima smo se suočili. Stoga pozivamo pripadnike još dva DVD-a – Čepin i Vladislavci iz obližnjih općina te zbog potrebe prijevoza vode i cisterne dva gradska DVD-a – Osijek Gornji grad i Retfala.

Gašenje goruće kamare bila je nemoguća misija prvi dan. Isijavanje topline bilo prejako za slabo opremljene dobrovoljne vatrogasce, a količina vode koja nam je bila na raspolaganju nije jamčila uspješnost ovakve akcije. Stoga se odlučujemo za aktivnu obranu sa sedam mlazeva koji su radili u kontinuitetu slijedećih 19 sati.

Njihovim dolaskom situacija se mijenja na bolje jer sad imamo formirani krug u kojem nema mlazeva bez vode (inače vozila su se punila prvo u naselju Čepin koje je udaljeno kojih desetak kilometara od farme , a nakon toga na farmi „ Ovčara „ koja je za oko 5 kilometara bliža). Ipak situacija je cijelo to vrijeme vrlo složena i postoji mogućnost da svakog trena požar izmakne kontroli te zahvati veći dio objekata što bi značilo i našu predaju. Ne pomažu nam niti svuda nazočni „ paničari „ koji su se ovaj puta pojavili u liku nekoliko radnika farme. Njihova nervoza i sumnja u našu kontrolu nad situacijom samo su još otežali ionako složenu situaciju.

Tek drugi dan poslije podne počinjemo sa aktivnim gašenjem kamare koja je do tada izgorila sa cca 70 % mase sijena. Preostalo sijeno počelo se natapati , a u akciju se uključila i mehanizacija sa farme kojom se preostalo sijeno počelo izvoziti na otvoreni prostor da tamo sagori do kraja. Inače, nagoreno sijeno je izgubljeno za prehranu stoke , jer ju ona neće jesti.

Problemi koje smo na ovom požaru uočili :

1. Gašenje požara proteglo se sve do 18. rujna 2011. do 1,20 sati kada je uklonjena i posljednja žar. Velike probleme imali smo s osiguranjem dovoljne količine vode , jer se život na farmi (mužnja, čišćenje i napajanje krava) morao odvijati u normalnim ciklusima što je značilo zaustavljanje vode na većini hidranata unutar kruga ekonomije dva puta na dan po 6 sati.
2. Punjenje cisterni na udaljenosti od cca 10 km zahtijevalo je kruženje na ovoj dugoj relaciji (u fazi najintenzivnijeg toplinskog zračenja kamare 6 cisterni cirkuliralo je više od 10 sati).
3. Neopremljenost dobrovoljnih vatrogasaca osobnom zaštitnom opremom bolna je činjenica s kojom se treba intenzivno baviti i opremiti ih. To je posebno važno za nas zapovjednike jer prečesto prihvaćamo rizik kaznenog progona u slučaju nesreće koja se može dogoditi u svakom trenu. S druge strane riješiti se usluge 80 % nazočnih dobrovoljnih vatrogasaca značilo bi puštanje požara da se nekontrolirano razvija .
4. Gašenje požara koji je trajao od subote do ponedjeljka ima svoju težinu u osiguranju vatrogasaca , vozila , sredstava za gašenje i dr. Poseban problem bio je dobrovoljnim vatrogascima izostati s njihovih radnih i obiteljskih obveza. Ipak, možemo se pohvaliti da u našoj vatrogasnoj zajednici imamo veliku bazu operativaca koja nam omogućava da prebrodimo i ovako zahtjevne požare. Njihov entuzijazam i velika požrtvovnost zaista zaslužuje poštivanje.
5. Osiguranje tekućine i hrane poseban je problem kod ovako dugotrajnih intervencija sa preko 60 vatrogasaca. Moram reći da je uprava farme tu uskočila i u tom pogledu tako da je hrane i pića bilo dovoljno. Inače , u prvim satima, dok se još ne zna puno toga, JPVP Grada Osijeka ima pripremljene dovoljne količine tekućine za rehidraciju kako svojih , tako i dobrovoljnih vatrogasaca.
6. Zapovijedanje na požarištu zahtijevalo je i delegiranje te obveze s jednog zapovjednika na drugog (požarištem je prvo zapovijedao voditelj smjene u JPVP Osijek Goran Ivković, potom su se na toj funkciji smjenjivali županijski vatrogasni zapovjednik Boris Banjan ,

pomoćnik zapovjednika Vatrogasne zajednice i zapovjednik smjene u JPVP Osijek Radoslav Grubišić , zapovjednik smjene u JPVP Osijek Zoran Pakšec , a u kasnijoj fazi gašenja voditelj odjeljenja u JPVP Osijek Antun Hršak. Do gašenja i uklanjanja posljednje žari požarište je imalo osigurano zapovjedništvo. Mislim da je i to pokazatelj snage Vatrogasne zajednice Osijek.

7. Treba istaknuti da se za vrijeme trajanja ovog požara interveniralo na još nekoliko lokacija, a bilo je i tehničkih intervencija na objektima. Moram istaknuti ulogu DVD-a Osijek Donji grad koji je pomagao profesionalnim vatrogascima kod ovih događaja , a u jednom slučaju dva pripadnika tog DVD-a doslovno su spasili kuću od prijenosa šumskog požara te izbacili ukućane zatočene vatrom na istočnoj strani grada. Taj hrabri čin obavili su otac i sin Josip i Bruno Zvonarić , ali je , na žalost taj događaj ostao izvan medijskog vidokruga.

Zaključak

Vatrogasci iz Vatrogasne zajednice Osijek položili su još jedan ispit organizacijskih sposobnosti. Dugotrajni požar kontrolirao se bez većih teškoća, a usporedno s tim vatrogasne intervencije obavljale su se i na drugim lokacijama.

Opremljenost dobrovoljnih vatrogasaca gorući je problem koji se mora puno aktivnije rješavati.

Stalna edukacija rukovoditelja i odgovornih osoba ovakvih požarno ugroženih tvrtki treba biti jedan od prioriteta u radu Vatrogasne zajednice.

Usporedo s tim trebaju se i provoditi mjere za sprečavanje požara, a to podrazumijeva i sankcije za neodgovorne osobe , uzročnike požara.

Uvježbavanje gašenja požara na poljoprivrednim objektima te površinama treba se organizirati u svim vatrogasnim zajednicama s pretežito poljoprivrednim stanovništvom. To je osobito važno zbog usklađenja rada vatrogasaca pripadnika više vatrogasnih postrojbi.

Boris Banjan